

Portabel fläkt och AC eller luftkylare i vård- och omsorgsmiljö

Regional rekommendation för kommunal vård och omsorg i Västra Götaland.

Förändringar sedan föregående version

Ersätter tidigare version publicerad 2024-08-30. Föreliggande version är nu tillämplig för all Hälso- och sjukvård samt omsorg. Specifika råd vid pågående luftvägssmitta har tagits bort då detta ingår i ordinarie riskbedömning. I övrigt redaktionella förtydliganden.

Sammanfattning

Syftet är att stödja verksamhet inom vård- och omsorg vid bedömning av vårdhygieniska risker avseende portabel AC/luftkylare och fläkt.

Bakgrund

För att minska risk för hälsopåverkan hos patient och medarbetare bör varje verksamhet ha en plan för åtgärder vid värmebölja. Stöd för framtagande finns på Folkhälsomyndighetens sida [Värmeböljor – vägledning till handlingsplaner](#). Optimering av befintligt ventilationssystem och solskydd bör göras i första hand, konsultera fastighetsförvaltare för råd. Inför beslut, av verksamhet, om en temporär lösning med portabel AC/luftkylare eller fläkt ska riskbedömning utföras. Vid riskbedömning beaktas vilken verksamhet som bedrivs, eventuell påverkan på befintlig ventilation samt risk för spridning av mikroorganismer och dess konsekvenser.

- Fläkt avråds från:
 - I flerbäddsrum inom sjukhus.
- Portabel AC/luftkylare eller fläkt avråds från:
 - I lokal med höga renhetskrav, exempelvis operationssal, sterilcentral, sterilförråd.
 - Hos patient med kraftigt nedsatt immunförsvar, exempelvis inom hematologi, transplantation, neonatologi, intensivvård, dialys.
 - Hos patient med utbredd hudskada/sår

Utförande

Risk med portabel AC/luftkylare

Tillväxt av mikroorganismer kan ske vid brist i underhåll och rengöring/desinfektion.

Befuktare av utgående luft ska inte användas då dessa system innebär ökad risk för bakterietillväxt med vidare spridning.

Luftflöde ökar spridning av befintligt damm, partiklar, hudflagor och mikroorganismer i rummet.

Råd vid användning av portabel AC/luftkylare

- Använd HEPA-filter/motsvarande för utgående luft.
- Rutin ska finnas för regelbundet underhåll, rengöring och desinfektion enligt tillverkarens instruktioner, inklusive ansvarsfördelning för utförande.
- Rengör och desinfektera efter användning hos patient/byte av rum.
- Undvik att luftström riktas mot patient.
- Stäng av inför vårdmoment med ökade renhetskrav; exempelvis såromläggning, kateter/PVK-sättning, CVK-omläggning samt hantering av desinfekterat och sterilt material.

Risk med portabel fläkt

Luftflöde ökar spridning av befintligt damm, partiklar, hudflagor och mikroorganismer i rummet. Droppar från en individ kan spridas längre bort än förväntat vilket bör beaktas vid val av skyddsutrustning vid risk för stänk.

Råd vid användning av portabel fläkt

- Rengör och desinfektera efter användning hos patient/byte av rum.
- Använd lågt luftflöde och rikta om möjligt flödet snett uppåt.
- Stäng av inför vårdmoment med ökade renhetskrav; exempelvis såromläggning, kateter/PVK-sättning, CVK-omläggning samt hantering av desinfekterat och sterilt material.

Relaterad information och kunskapsöversikt

Relaterad information

[Värmeböljor – vägledning till handlingsplaner och informationsmaterial](#)
Folkhälsomyndigheten

Kunskapsöversikt

Clinical Excellence Commission, 2025, Infection Prevention and Control Practice Handbook, v4.0, Sydney, Australia ISBN: 978-1-74231-266-8

European Centre for Disease Prevention and Control. [Heating, ventilation and air-conditioning systems in the context of COVID-19](#). 10 November 2020. Stockholm: ECDC; 2020.

Svensk Förening för Vårdhygien. [Byggnation och vårdhygien: Vårdhygieniska aspekter vid ny- och ombyggnation samt renovering av vårdlokaler, 4:e upplagan](#). Juni 2025.

[Vårdhygien – Portabel fläkt och AC eller luftkylare i vård- och omsorgsmiljö](#)
Vårdhygien Sahlgrenska universitetssjukhuset

Arbetsgrupp

Elisabeth Eriksson Gebring, Hygiensjuksköterska. Vårdhygien NU-sjukvården

Ingemar Qvarfordt, Hygienläkare. Vårdhygien Sahlgrenska universitetssjukhuset

Lotta Osbeck, Hygiensjuksköterska. Vårdhygien SU

Meliha Arnodt, Hygienläkare. Vårdhygien SU

Roseli Sandbreck, Hygiensjuksköterska. Vårdhygien SU

Susanne Roos, Hygiensjuksköterska. Vårdhygien Södra Älvsborgs sjukhus

Therese Mård, Hygiensjuksköterska. Vårdhygien Skaraborgssjukhus

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Västra Götalandsregionen

Innehållsansvar: Roseli Sandbreck, (rosma9),
Hygiensjuksköterska

Granskad av: Ingemar Qvarfordt, (ingqv),
Universitetssjukhusöverläkare

Godkänd av: Ingemar Qvarfordt, (ingqv),
Universitetssjukhusöverläkare

Dokument-ID: SSN11800-2140136717-547

Version: 3.0

Giltig från: 2026-04-14

Giltig till: 2028-04-14